

V tomto čísle:

KNIHA PRO MLÁDEŽ

ŠKOLY VE SVĚTĚ Č.13

INSPIRACE NA CESTY Č.20:
TALLINN

Knižní Klub Novinky

KNIHA VYBRANÁ PRO MLÁDEŽ

Kniha měsíce ve našeho magazínu je: *Opraváři času*, Nad'a Reviláková, Drobek·2026 · vázaná · 216 stran.

Nezahrávejte si s časem! Čas je hravý a na oplátku si pohraje s vámi...

Jedna drobná lež změní dějiny světa.

Titanic se tentokrát nepotopí – díky včasnému varování dopluje do cíle. Jenže mezi pasažéry přežijí i lidé, kteří nikdy neměli dostat šanci zasáhnout do běhu dvacátého století.

Svět je najednou jiný, než známe z učebnic dějepisu. Ale i zdánlivě pozitivní změna může znamenat katastrofu. Čas si za každou opravu vybírá daň. A opraváři času se blíží...

Aby Mirek svou chybu napravit, musí vrátit minulost tam, kam patří. Ve hře je totiž i Majin život.

Jak změnit svět k lepšímu, aniž by se rozpadl? To je téměř nadlidský úkol.

Své o tom ví spisovatel Karel Čapek, prezident Edvard Beneš, poslankyně Milada Horáková. I jejich osudy se ocitnou v nelítostné hře o podobu dějin, ke které mají Mirek s Majou tajný klíč. Nejde jen o jednotlivé životy, ale i o budoucnost, ve které má cenu žít. Jakou moc něco změnit má slovo, čin nebo osobní oběť?

A co zmůžou dva osamělí hráči proti celému společenství, které chrání dějiny? Má smysl s ním bojovat — nebo se ho raději pokusit ovládnout zevnitř?

ŠKOLY VE SVĚTĚ č.13 (KANADA)

Kanadský školský systém: Jak funguje výuka na druhé straně Atlantiku?

Kanadský školský systém se obecně dělí do **12 ročníků (grades)**, které pokrývají základní a středoškolské vzdělávání. Jak ukazuje tabulka, děti začínají v 6 letech (1. ročník, což odpovídá první třídě základní školy) a končí ve věku 17–18 let (12. ročník).

Elementary School (základní škola) zahrnuje přibližně 1. až 6. ročník. Následuje **Middle School** (nebo také *Junior High*, pro 7.–8. nebo 7.–9. ročník v závislosti na provincii) a nakonec **High School** (střední škola, nazývaná také *Secondary School*), která končí 12. ročníkem a získáním diplomu. Před 1. ročníkem existuje **předškolní vzdělávání (preschool)**, které není povinné a navštěvují ho děti ve věku 4–5 let.

"Kdo nečte, prožije v sedmdesáti letech jen jeden život: ten svůj. Kdo čte, prožije jich pět tisíc."
Umberto Eco

Tabulka španělského školského systému

Educación Primaria	1ª Primaria 2ª Primaria 3ª Primaria 4ª Primaria 5ª Primaria 6ª Primaria	6-7 7-8 8-9 9-10 10-11 11-12
Educación Secundaria	1º E.S.O. 2º E.S.O. 3º E.S.O. 4º E.S.O.	12-13 13-14 14-15 15-16
Bachillerato	1º Bachillerato 2º Bachillerato	16-17 17-18

Předškolní vzdělávání (Pre-school)

V Kanadě není předškolní docházka povinná. Je určena pro děti ve věku přibližně 4–5 let: děti obvykle začínají ve 4 letech v programu *pre-kindergarten* a v 5 letech pokračují do *kindergarten*, což je rok předcházející první třídě.

Tyto programy, často nabízené přímo při veřejných školách, se zaměřují na rozvoj sociálních dovedností, kreativity a základů gramotnosti prostřednictvím her a vzdělávacích aktivit. Po ukončení předškolní fáze začínají děti kolem 6. roku navštěvovat základní školu.

Základní škola (Elementary School)

Povinná školní docházka začíná 1. ročníkem (Grade 1) v 6 letech a trvá do 6. ročníku (přibližně do 11–12 let).

Tento cyklus poskytuje základy povinného vzdělávání. Uební plán zahrnuje klíčové předměty, jako je jazyk (angličtina nebo francouzština), matematika, přírodní vědy, vlastivěda/dějepis a zeměpis (*social studies*), umění a tělesná výchova.

Žáci mají obvykle jednoho třídního učitele, který vyučuje většinu hlavních předmětů. Školní prostředí je zaměřeno na rozvoj základních kompetencí a sociálních dovedností dětí. Po ukončení 6. ročníku studenti přecházejí na další stupeň – nižší střední školu.

Nižší střední škola (Junior High / Middle School)

Tento mezistupeň, nazývaný *Middle School* nebo *Junior High*, obvykle pokrývá 7.–8. ročník (12–14 let) nebo 7.–9. ročník (12–15 let).

Na rozdíl od základní školy se zde předměty stávají specifitějšími a vyučují je specializovaní učitelé (na různé předměty mají studenti různé pedagogy).

Middle School zavádí organizaci výuky, která má blíže ke

Età studente	Anno in corso	↑ Richiesto titolo precedente
6-7	1°	ELEMENTARY SCHOOL
7-8	2°	
8-9	3°	
9-10	4°	
10-11	5°	
11-12	6°	MIDDLE SCHOOL
12-13	7°	
13-14	8°	
14-15	9°	SECONDARY SCHOOL
15-16	10°	
16-17	11°	
17-18	12°	UNIVERSITY
18+	↑	

18+	↓	UNIVERSITÀ
13-18	15.	SECONDARY SCHOOL
16-17	11.	
12-15	9.	

střední škole – výuka probíhá v blocích a objevují se první volitelné předměty. V některých školských obvodech samostatná *middle school* neexistuje a systém je rozdělen pouze na základní školu (do 7. ročníku) a střední školu (od 8. ročníku výše). V každém případě však *Junior High* připravuje studenty na střední školu a postupně zvyšuje náročnost učiva.

Střední škola (High School)

High School (nebo *Secondary School*) je závěrečným stupněm sekundárního vzdělávání. Ve většině provincií pokrývá 9. až 12. ročník, což odpovídá věku od 14 do 18 let.

Někde střední škola začíná až 10. ročníkem (tam, kde *junior high* trvá do 9. ročníku), ale maturitní diplom se v každém případě získává na konci 12. ročníku. Kanadská *high school* tedy trvá čtyři roky.

Během těchto let studenti navštěvují jak povinné, tak volitelné předměty, takže si mohou svůj studijní plán částečně přizpůsobit. Na konci 12. ročníku, po splnění potřebného počtu kreditů, získávají středoškolský diplom (*High School Diploma*), který je uznávaný v jejich provincii. I přes určité regionální rozdíly (každá provincie řídí své osnovy samostatně) nabízí školní docházka všude velmi kvalitní vzdělání.

Jak probíhá výuka v Kanadě

Školní rok

Kanadský školní rok začíná na přelomu srpna a září a končí v červnu, což trvá přibližně 10 měsíců. Obvykle se dělí na dva semestry: první od září do ledna a druhý od února do června. Prázdniny zahrnují přibližně dva týdny volna na Vánoce a Nový rok, týden jarních prázdnin (*spring break*) mezi březnem a dubnem a několik místních svátků. V nejchladnějších oblastech se občas vyhlásují tzv. *snow days* – dny, kdy jsou školy zavřené kvůli extrémnímu sněžení.

Rozvrh hodin

Výuka probíhá od pondělí do pátku. Školní den obvykle začíná mezi 8:00 a 8:30 ráno a končí kolem 14:30 až 15:00 odpoledne. Den je rozdělen do 4 až 5 vyučovacích bloků. Často po prvních třech hodinách následuje pauza na oběd a poté výuka pokračuje ještě jednou nebo dvěma hodinami na začátku odpoledne. Studenti středních škol mohou mít v týdnu několik volných hodin (*free periods*) pro

výuka pokračuje ještě jednou nebo dvěma hodinami na začátku odpoledne. Studenti středních škol mohou mít v týdnu několik volných hodin (*free periods*) pro samostudium nebo práci v knihovně. Po skončení vyučování je běžné, že se studenti účastní odpoledních mimoškolních aktivit, jako jsou sportovní týmy nebo školní kluby. Škola tak funguje jako centrum setkávání mládeže i mimo čas samotné výuky.

Kurikulum: Mix povinných a volitelných předmětů

Studijní plán v Kanadě vyvažuje povinné a volitelné předměty. Všichni studenti navštěvují základní předměty (angličtinu nebo francouzštinu, matematiku, dějepis a přírodní vědy), aby získali kredity potřebné k úspěšnému ukončení školy. Vedle toho si od nižší střední školy mohou vybírat volitelné předměty (tzv. *electives*) podle svých zájmů: například pokročilé přírodní vědy, cizí jazyky, umělecké nebo technologické obory atd. Nabídka volitelných předmětů je velmi široká a může zahrnovat i kurzy spojené se specifiky daného regionu. Celkově studenti středních škol navštěvují přibližně 6 až 8 kurzů ročně, přičemž každý má svou kreditní hodnotu. Kanadské školy navíc disponují moderní infrastrukturou a hojně využívají technologie: vybavené vědecké laboratoře, počítačové učebny a knihovny s počítači jsou naprostým standardem. V mnoha třídách se používají interaktivní tabule, tablety a multimediální výukové materiály. Výuka bývá interaktivní: místo pouhého frontálního výkladu učitele se dává přednost skupinové práci, diskusím a praktickým projektům. Tento přístup stimuluje aktivní zapojení studentů a činí učení dynamičtější.

Veřejné vs. soukromé školy

Téměř všichni kanadští studenti navštěvují veřejné školy, které jsou financovány provinciemi a místními školskými obvody. Veřejné školy nabízejí vysoký standard vzdělávání po celé zemi. Náklady pro rodiny jsou minimální: učebnice a školní doprava (ikonickými žlutými školními autobusy) jsou často poskytovány zdarma nebo s dotací. Existují i soukromé školy (včetně církevních nebo mezinárodních), ale jsou méně rozšířené, protože veřejný systém je sám o sobě velmi kvalitní. Na rozdíl od některých jiných zemí se na kanadských veřejných školách nenosí uniformy: až na několik výjimek (většinou soukromé instituce nebo některé školy v Québecu) se studenti mohou oblékat svobodně a v mezích slušnosti.

Hodnocení v kanadské škole: Nejde jen o známky

Zatímco v některých evropských zemích se používají číselné známky, v Kanadě se hodnocení často vyjadřuje písmeny: například skvělé hodnocení odpovídá

Stupnice známek obvykle sahá od A (vynikající) po F (nedostatečný), přičemž mezi nimi jsou stupně B (chvalitebný), C (dobrý/dostatečný) a D (povoleno s výhradami). Písmena jsou často doprovázena procentuálním vyjádřením; například C odpovídá přibližně 60 %, což je považováno za minimum pro postoupení do dalšího ročníku. Metoda hodnocení v Kanadě je založena na **průběžném hodnocení**. Studenti jsou testováni především prostřednictvím písemných testů, projektů a praktických činností, spíše než formou tradičního ústního zkoušení u tabule. Během roku učitelé pravidelně zadávají testy a písemné práce (někdy i neohlášené), aby ověřili průběžné znalosti. Klasické ústní zkoušení je vzácné; běžnější je hodnocení ústního projevu prostřednictvím prezentací, třídních diskusí a skupinových projektů. Zohledňuje se také přístup studenta: aktivní účast, dodržování pravidel a spolupráce se spolužáky mohou výsledné hodnocení výrazně ovlivnit. (Zdroj: blog.bsmart.it; překlad: Claude ai)

Inspirace na cesty č. 20: TALLINN

Tallinn: Středověký klenot Baltu, kde minulost potkává Wi-Fi

Pokud hledáte město, kde můžete jednou nohou stát ve 14. století a druhou v digitální budoucnosti, Tallinn je pro vás ideální destinací. Hlavní město Estonska láká na jednu z nejzachovalejších středověkých architektur v Evropě, skvělé jídlo a svéráznou atmosféru.

Trocha historie (velmi stručně!)

Tallinn byl založen jako strategický přístav. V průběhu staletí si ho mezi sebou přehazovali Dánové, Němci, Švédové a Rusové. Každý zde zanechal stopu, ale nejvýraznější otisk mělo působení německých obchodníků z Hanzy, kteří z Tallinnu (tehdy zvaného Reval) udělali bohaté centrum obchodu. Dnes je to moderní metropole, která dala světu Skype a kde vyřídíte online úplně všechno – kromě svatby a rozvodu.

Co musíte vidět: Památky, které vyrazí dech

Staré Město (Vanalinn)

Srdce Tallinnu je zapsané na seznamu UNESCO a tvoří ho labyrint dlážděných uliček, hradeb a věží.

- **Radniční náměstí (Raekoja plats):** Už od středověku centrum všeho

- dění. Najdete zde gotickou radnici a také **Radniční lékárnu (Raeapteek)**, která funguje nepřetržitě od roku 1422 a je nejstarší v Evropě. Kdysi se tu jako lék prodávalo sušené žabí sádlo nebo drcené štíří ocasy (dnes už mají našťestí aspirin).
- **Vyhlídky Kohtuotsa (Toompea):** Kopec Toompea byl historicky sídlem šlechty. Dnes odtud získáte ten ikonický pohled na červené střechy tallinnských věží s Baltským mořem v pozadí. Na zdi vyhlídky je slavný nápis „*The Times we had*“ – ideální místo na selfie.

Katedrála Alexandra Něvského

Tento velkolepý pravoslavný chrám s typickými cibulovými kopulemi stojí na kopci Toompea. Byl postaven na konci 19. století, kdy Estonsko patřilo pod carské Rusko. Pro Estonce byl dlouho symbolem rusifikace, ale dnes je architektonickou dominantou, kterou prostě nemůžete minout.

Kreativní čtvrť Telliskivi

Chcete-li vidět moderní tvář města, opusťte hradby. Staré industriální budovy a železniční depa se proměnily v centrum hipsterů, nezávislých designérů, pouličního umění a skvělých bister.

Co ochutnat: Od středověké krmě po baltské ryby

Estonská kuchyně je silně ovlivněná německými, ruskými a skandinávskými tradicemi. Je prostá, vydatná a hodně využívá brambory, vepřové maso, černý chléb a kysanou smetanu.

- **Leib (Černý žitný chléb):** Pro Estonce posvátná věc. Je hutný, lehce nasládlý a naprosto závislostní, obzvlášť s poctivým slaným máslem.
- **Kiluvõileib (Chlebíček se šproty):** Národní klasika. Plátek černého chleba namazaný máslem, na něm marinované baltské šproty, natvrdo uvařené vejce a zelená cibulka.
- **Zvěřina:** Ve středověkých restauracích v centru (např. slavný *Olde Hansa*) můžete ochutnat sušené losí maso, kančí klobásy nebo medvědí guláš.

A co k pití?

- **Vana Tallinn:** Temný, silný likér s příchutí rumu, citrusových olejů, skořice a vanilky. Pije se buď samotný s ledem, nebo se lije do kávy. Varování: stoupá do hlavy rychleji než tallinnské výtahy.
- **Kali:** Estonská verze kvasu. Nápoj vyrobený z fermentovaného žitného chleba. Chutná trochu jako mix mezi pivem a kofolou/kolou, ale má jen minimum alkoholu.

Pár slov o Estoncích (s trochou ironie)

Abyste v Tallinnu zapadli, musíte pochopit místní náтуру. Estonci jsou často popisováni jako „seveřané s nešťastnou geografickou polohou“. Zde je několik pravidel, jak s nimi přežít:

1. **Osobní prostor je svatý:** Pokud od vás Estonec nestojí alespoň na délku dvou natažených paží, pravděpodobně trpí úzkostí z narušení intimní zóny. Fronta na autobus v Tallinnu vypadá jako rozestavení šachových figurek na začátku partie.
2. **Rychlost řeči:** Estonština je krásný jazyk plný samohlásek (např. *jäääär* znamená okraj ledu). Estonci ale nikam nespěchají. Než odpoví na otázku, udělají dramatickou pauzu. Není to nezdvořilost, oni jen hluboce přemýšlejí, zda to slovo opravdu stojí za tu námahu.
3. **Extrovert vs. Introvert:** Víte, jak poznáte estonského extroverta? Při rozhovoru se nedívá na své vlastní boty, ale na ty vaše.
4. **Digitální fanatici:** Estonec raději naprogramuje aplikaci, která mu objedná pizzu, než aby musel zavolat lidskému operátorovi a promluvit s ním. Tallinn je zkrátka fascinující město, kde se středověké mýty snoubí s tou nejmodernější přítomností. Sbalte si teplou bundu (vítr od Baltu umí být ostrý) a vyrazte za dobrodružstvím! (překlad: Claude ai)

Stará Radnice

Katedrál Alexandr Nevskji

Kiluvõileib

Tallinnský Likér

Tallinn: Staré Město

INFO

Prosím učitele, kteří mají knihy z knihovny stále zapůjčené, jsou laskavé žádání aby je vrátili nejpozději do **pondělí 22 června** mezi **11.50 do 12.35 hod.**

Děkuji vám za spolupráci.
G. Terziari